

16 Νοεμβρίου 2015,
Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου
7 Δεκεμβρίου 2015,
Ξενοδοχείο Σεμέλη, Λευκωσία

Ημερίδα
«Εφαρμογή
Αντιρατσιστικής
Πολιτικής ΥΠΠ:
Κώδικας Συμπεριφοράς
κατά του Ρατσισμού
& Οδηγός Διαχείρισης
και Καταγραφής
Ρατσιστικών
Περιστατικών»

Απαντήσεις των 15 δευτερολέπτων!!

A photograph of a movie theater audience. In the foreground, a concession stand attendant in a black shirt is offering a large yellow bucket of popcorn to a woman in a white shirt. The theater is filled with people, and the scene is dimly lit, typical of a movie theater.

148 Bikers
in a movie theatre
only 2 places free

Επαρχία		
Σχολείο		
Ημερομηνία και ώρα περιστατικού		
Όνομα και χαρακτηριστικά θύματος/θυμάτων (εθνικότητα, θρησκεία, χρώμα, κοινότητα, γλώσσα, καθεστώς παραμονής στη χώρα, προηγούμενη εμπλοκή σε παρόμοια περιστατικά)		
Όνομα και χαρακτηριστικά θύματος/θυμάτων (εθνικότητα, θρησκεία, χρώμα, κοινότητα, γλώσσα, καθεστώς παραμονής στη χώρα, προηγούμενη εμπλοκή σε παρόμοια περιστατικά)		

Παρακαλώ σημειώστε με ✓ αυτό που ισχύει.

Θύμα/ Θύματα - Δέκτης/ Δέκτες		Θύτης / Θύτες	
Μαθητής/τρια		Μαθητής/τρια	
Εκπαιδευτικός		Εκπαιδευτικός	
Άλλος - μέλος της σχολικής κοινότητας (υιευκρινίστε)		Άλλος - μέλος της σχολικής κοινότητας (υιευκρινίστε)	

Χαρακτηριστικό στο οποίο βασίστηκε η ρατσιστική συμπεριφορά (Σημειώστε √. Μπορούν να σημειωθούν περισσότερες από μία επιλογές):

Χρώμα	☐	Θρησκεία	☐
Κοινότητα	☐	Πολιτικές ή άλλες πεποιθήσεις	☐
Γλώσσα	☐	Εθνική ή Εθνοτική καταγωγή	☐
Εμφάνιση (υιευκρινίστε)	☐	Ηλικία	☐
Αναπηρία	☐	Φύλο	☐
Σεξουαλικός προσανατολισμός	☐	Καθεστώς παραμονής	☐
Ταυτότητα φύλου	☐	Άλλο (υιευκρινίστε)	☐

Χώρος όπου έλαβε χώρα το περιστατικό (Σημειώστε με √):

Στην τάξη	☐	Στους διαύλους	☐
Στην αυλή	☐	Εκτός σχολείου	☐
Στο γήπεδο του σχολείου	☐	Στο υιαϊκτιο	☐
	☐	Σε άλλο χώρο (υιευκρινίστε)	☐

Σύντομη περιγραφή του περιστατικού:

Βήματα διαχείρισης ρατσιστικών περιστατικών

1. Το περιστατικό παρατηρείται από παιδιά ή εκπαιδευτικούς και αναφέρεται στον/στην Υπεύθυνο/η Εκπαιδευτικό ή άλλο/η εκπαιδευτικό που βρίσκεται πλησιέστερα, αν είναι ανάγκη.
2. Ο/Η εκπαιδευτικός που είναι μάρτυρας ή ενημερώνεται πρώτος/η για το περιστατικό:
  - επεμβαίνει για να το διακόψει
  - παρέχει άμεση στήριξη και ασφάλεια στο θύμα
  - ενημερώνει άμεσα τον/την Υπεύθυνο/η Εκπαιδευτικό.
3. Ο/Η Υπεύθυνος/η Εκπαιδευτικός:
  - επιβεβαιώνει ότι το θύμα/τα θύματα που ήταν στόχοι του ρατσιστικού περιστατικού είναι ασφαλή
  - ενημερώνει τον/τη Διευθυντή/ντρια
  - σε ξεχωριστές και κοινές συναντήσεις συζητά για το περιστατικό με όλα τα εμπλεκόμενα παιδιά και εκπαιδευτικούς (θύματα, θύτες, θεατές)
  - σημειώνει τις λεπτομέρειες στο έντυπο αναφοράς ρατσιστικού περιστατικού (Φόρμα 1).

4. Η διεύθυνση του σχολείου προχωρεί στην επιβολή των ανάλογων κυρώσεων με βάση τις πρόνοιες των Κανονισμών Λειτουργίας του σχολείου. Αν τα εμπλεκόμενα άτομα παρακολουθούνται από Εκπαιδευτική/ό Ψυχολόγο τότε η διαδικασία επιβολής κυρώσεων γίνεται σε συνεργασία με την Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας.

5. Η διεύθυνση του σχολείου προχωρεί σε ενημέρωση του Παρατηρητηρίου για τη Βία αποστέλλοντας τη Φόρμα 1 και προσκαλεί την Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας για τις δικές τους ενέργειες και μετέπειτα την ΟΑΠ, αν χρειαστεί, αν το περιστατικό κριθεί ιδιαίτερα σοβαρό ή αν προκαλείται από το ίδιο άτομο για πολλοστή φορά.

6. Ο/Η Υπεύθυνος/η Εκπαιδευτικός συμπληρώνει στο τέλος του σχολικού έτους τη Φόρμα 2, με τα συγκεντρωτικά στοιχεία για τα ρατσιστικά περιστατικά του έτους που πέρασε, και το διαβιβάζει στο Παρατηρητήριο για τη Βία.

Πώς το διαχειριζόμαστε; (1)

Στη διάρκεια μιας εκδήλωσης στο σχολείο, στη σκηνή βρίσκεται και τραγουδά ένας μαθητής. Ένας μαθητής από τους θεατές, που εμπλέκεται συχνά σε παραβατικές συμπεριφορές, πλησιάζει τον μόνο εκπαιδευτικό με τον οποίο έχει καλές σχέσεις και του ψιθυρίζει στο αυτί: «Κύριε, εν τέλεια ππουστούι τούτος».

Πώς το διαχειριζόμαστε; (2)

Σε έναν τοίχο του σχολείου ένα πρωί παρατηρείτε ότι έχει ζωγραφιστεί με spray μια σβάστικα.

Πώς το διαχειριζόμαστε; (3)

Σε μια τάξη έχει χαθεί το ποσό των 3 ευρώ από τη βαλίτσα ενός μαθητή. Όταν αυτός το αναφέρει στον/στην εκπαιδευτικό, ένας συμμαθητής του κατηγορεί τον Abdullah ότι τα έκλεψε, χωρίς να έχει αποδείξεις.

Πώς το διαχειριζόμαστε; (4)

Προσπαθώντας να ενθαρρύνετε μια ομάδα κοριτσιών να παίζουν όλες μαζί το διάλειμμα, ένα από αυτά λέει «μα κύριε αν κάνουμε παρέα με την Άννα θα μας λένε κι εμάς λεσβίες/αγοροκόριτσα!»

Πώς το διαχειριζόμαστε; (5)

Στο μάθημα Φυσικής Αγωγής, αφού τα παιδιά έχουν χωριστεί σε τυχαίες ομάδες, ένα παιδί ακούγεται να λέει στα παιδιά της ομάδας του «ούφφου έχουμε τον Αντρέα και θα χάσουμε πάλι».

Πώς αλλάζει τώρα το σενάριο 5;

Στο μάθημα Φυσικής Αγωγής, αφού τα παιδιά έχουν χωριστεί σε τυχαίες ομάδες, ένα παιδί ακούγεται να λέει στα παιδιά της ομάδας του «ούφφου έχουμε τον πασιύ και θα χάσουμε πάλι».

- Δεν έχουμε ρατσιστικά περιστατικά στο σχολείο μας.
- Ο ρατσισμός δε γίνεται ανεκτός στο σχολείο μας.
- Δεν είναι ρατσισμός, είναι εκφοβιστική συμπεριφορά.
- Το παιδί σας αποκλείεται να είναι θύμα ρατσισμού, αφού είναι δημοφιλής.
- Τα μωρά είναι μωρά.
- Το παιδί προκαλεί το ίδιο αυτή τη συμπεριφορά.
- Το παιδί χρειάζεται ψυχολογική στήριξη.
- Το παιδί είναι υπερευαίσθητο.
- Επηρεάζεται πολύ από το διαζύγιο των γονιών του/της.
- Δυστυχώς δεν υπήρχαν μάρτυρες, έτσι δεν μπορούμε να κάνουμε κάτι.
- Μιλήσαμε με τους θύτες και μας εξήγησαν ότι αστειεύονταν.

Αρνήσεις ρατσισμού

Εκπροσωπούν το δίλημμα με το οποίο ερχόμαστε αντιμέτωποι όταν προσπαθούμε να εκφράσουμε επιχειρήματα τα οποία μπορεί να θεωρηθούν ρατσιστικά, ενώ ταυτόχρονα προσπαθούμε να αποφύγουμε οποιεσδήποτε κατηγορίες ρατσισμού, ο οποίος είναι κοινωνικά καταδικαστέος (Rapley, 2001).

«Δεν είμαι ρατσιστής/τρια, αλλά...»

- Απόδειξη της κοινωνικής και πολιτισμικής απροθυμίας προς τον ρατσισμό και τις προκαταλήψεις, η οποία καθιστά αναγκαστική την άρνησή τους, ιδιαίτερα σε ευρωπαϊκές χώρες σε σχέση με τη μετανάστευση.
- Λειτουργεί με τρόπο που οι ομιλητές/τριες να αφοπλίζουν την οποιαδήποτε κριτική εκ των προτέρων.
- Οι ομιλητές/τριες μπορούν να παρουσιάζουν με αυτό τον τρόπο τους εαυτούς τους και τις απόψεις τους ως λογικές, καθώς μετά το «αλλά...» ακολουθούν συνήθως λογικά επιχειρήματα και γεγονότα.

(Billig, 1991, Billig, 1997a, Billig et al., 1988)

Συχνές ερωτήσεις

- **Τι γίνεται όταν συντρέχουν διάφορες μορφές ρατσιστικών περιστατικών;**

Επιβάλλεται η κύρωση που είναι σοβαρότερη (πχ. αν κάποιο παιδί βρίσει και χτυπήσει κάποιο άλλο επιβάλλεται η κύρωση της σωματικής βίας)

- **Τι γίνεται όταν ο/η θύτης είναι εκπαιδευτικός ή ενήλικας;**

Προς το παρόν, ο Κώδικας και Οδηγός δεν προβλέπει κυρώσεις για ρατσιστικά περιστατικά με θύτες ενήλικες. Αν οι θύτες είναι εκπαιδευτικοί, τότε υπόκεινται στον Περί Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας Νόμο του 1969 έως (Αρ.2) 2012. Αν πρόκειται για ενήλικο άτομο εκτός σχολείου ειδοποιείται η αστυνομία (βλ. Κώδικα σελ. σελ. 23).

ο Τι γίνεται αν κάποιο παιδί-θύτης αρνείται έντονα ή δεν μπορεί να συμπληρώσει το έντυπο αναστοχασμού;

Ενημερώνονται οι γονείς και γίνεται προσπάθεια να γίνει η συζήτηση των ερωτήσεων προφορικά και να συμπληρωθεί από τον/την εκπαιδευτικό (υπεύθυνο/η για τον Κώδικα ή της τάξης). Ο/Η Υπεύθυνος Εκπαιδευτικός μπορεί να δίνει τα έντυπα αναστοχασμού στους υπεύθυνους της τάξης του παιδιού και να επιστρέφονται συμπληρωμένα.

ο Πότε ενημερώνονται οι γονείς των εμπλεκόμενων παιδιών;

Το τηλεφώνημα στο σπίτι για ενημέρωση των γονιών για το περιστατικό γίνεται από την πρώτη φορά που συμβαίνει ένα περιστατικό. Αυτό βέβαια μπορεί να αφεθεί στη διακριτική ευχέρεια της διεύθυνσης/των εκπαιδευτικών του σχολείου. Σημασία έχει οι μαθητές/τριες του κάθε σχολείου να βιώνουν την αντιρατσιστική πολιτική στο σχολείο τους με συνέπεια και σταθερότητα.

ο Τι γίνεται όταν το παιδί Α ονομάσει το παιδί Β «ππούστη» χωρίς να ξέρει τι σημαίνει; Κατά τη συμπλήρωση του εντύπου αναστοχασμού χρειάζεται να πληροφορήσουμε τον θύτη τι σημαίνει «ππούστη»;

Άσχετα με το αν γνωρίζει ή όχι κάποιος το νόημα μιας λέξης και άσχετα με τον σεξουαλικό προσανατολισμό του θύματος, η λέξη χρησιμοποιείται από το παιδί Α με σκοπό ή συνέπεια το να πληγώσει ή να μειώσει το θύμα και επομένως η συγκεκριμένη συμπεριφορά αποτελεί ομοφοβικό/ρατσιστικό περιστατικό. Σε περίπτωση που το παιδί Α δεν γνωρίζει την έννοια της λέξης, η επεξήγηση του νοήματος δεν είναι απαραίτητη. Οφείλουμε όμως να ζητήσουμε από τον θύτη να μη χρησιμοποιεί αυτή τη λέξη ως βρισιά. Αν διαπιστώσουμε ότι ο θύτης γνωρίζει τι σημαίνει, τότε μπορούμε να εξηγήσουμε το εξής: «Η λέξη αυτή δεν πρέπει να χρησιμοποιείται ως βρισιά ή για να πληγώσει κάποια άτομα διότι υπονοεί ότι σημαίνει κάτι κακό, κάτι που δεν ισχύει. Το παιδάκι που αποκάλεσες με αυτή τη λέξη πληγώθηκε και δεν του αρέσει να τον βρίζουν χρησιμοποιώντας αυτή τη λέξη, επομένως η συμπεριφορά σου αυτή δε γίνεται ανεκτή στο σχολείο μας».

ο Πώς διακρίνουμε ένα ρατσιστικό από ένα εκφοβιστικό περιστατικό;

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά του εκφοβισμού είναι η επανάληψη, η διαφορά δύναμης ανάμεσα στον θύτη και το θύμα και η ύπαρξη σκοπιμότητας εκ μέρους του θύτη. Αντίθετα, τα ρατσιστικά περιστατικά μπορεί να είναι μεμονωμένα, να μην υπάρχει διαφορά δύναμης ανάμεσα στον θύτη και το θύμα και να συμβαίνουν συχνά ανεξαρτήτως πρόθεσης του θύτη.

Επιπρόσθετα, σε ρατσιστικές συμπεριφορές, θύμα δεν είναι μόνο το άτομο που τις δέχεται αλλά ολόκληρη η κοινότητα/ομάδα στην οποία ανήκει ή θεωρείται ότι ανήκει. Επομένως προκαλείται ή αναπαράγεται αίσθημα απειλής για όλα τα άτομα που μοιράζονται το συγκεκριμένο χαρακτηριστικό, αξίες ή πεποιθήσεις. Οι ρατσιστικές συμπεριφορές βιώνονται επίσης από τους θύτες ως συμπεριφορές εκ μέρους της δικής τους κοινότητας/ομάδας/φίλων.

◦ Πώς μπορεί να ενταχθεί η εφαρμογή του Κώδικα στις υπόλοιπες δράσεις του σχολείου;

Σε αρκετά από τα πιλοτικά σχολεία συντρέχουν και άλλα προγράμματα τα οποία μπορείτε να συνδυάσετε, κάνοντας τις ανάλογες προσαρμογές στην εφαρμογή του Κώδικα, ώστε να υπάρχει η καλύτερη δυνατή ανταπόκριση τις ανάγκες του σχολείου σας.

**Αντιρατσιστική
Πολιτική**

Ιστοσελίδα
Αντιρατσιστικής
Πολιτικής - www.pi.ac.cy
Επικοινωνία:
kodikas@cyearn.pi.ac.cy
Τηλ. 22402367

